

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Svet Vlade RS za dialog o verski svobodi

Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

T: 01 369 59 00

F: 01 369 59 01

E: gp.mk@gov.si

Številka: 013-2/2017/21

Datum: 23. 2. 2017

Z A P I S N I K

2. seje Sveta Vlade Republike Slovenije za dialog o verski svobodi (v nadaljnjem besedilu: svet), ki je bila v petek, 20. 1. 2017 v veliki sejni dvorani Ministrstva za kulturo, Maistrova 10, Ljubljana. Seja se je začela se je ob 12.00 uri in zaključila ob 14.25 uri.

Vabljeni:

- člani sveta in Varuh človekovih pravic

Navzoči člani:

- Anton Peršak, predsednik sveta
- dr. Gregor Lesjak, namestnik predsednika sveta
- Miha Lobnik,
- dr. Andrej Naglič,
- Nevzet Porić,
- mag. Geza Filo,
- Anton Mrvič,
- dr. Marko Kerševan,
- dr. Neža Kogovšek Šalamon.

Prisotni še:

- Miha Horvat, namestnik Varuha človekovih pravic,
- Gašper Adamič, strokovna služba Varuha človekovih pravic,
- mag. Zdenka Tičar, Direktorat za zdravstveno varstvo, Ministrstvo za zdravje,
- Tilen Božič, državni sekretar na Ministrstvu za finance,
- Robert Cajhen, zadolžen za naloge strokovno-administrativne podpore Sveta in pripravo zapisnika Sveta

Odsotni:

- Aleksandar Obradović je opravičil svojo odsotnost,
- Eden izmed predstavnikov verskih skupnosti, ki v svetu nimajo neposredno imenovanega člana, Marko Hren, je dne 10. 12. 2016 podal svojo odstopno izjavo.

Dnevni red:

1. Zagotavljanje verske duhovne oskrbe v bolnišnicah: dostopnost večreligijske duhovne oskrbe v slovenskih bolnišnicah in možnosti opravljanja nekrščanskega obredja v njihovih sakralnih prostorih, na pobudo Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji.
2. Obdavčitev nepremičnin v lasti verskih skupnosti kot domnevna omejitev verske svobode, na pobudo Katoliške Cerkve.
3. Informacija o zamejitvi delovnega področja verske svobode in razprava o razvrstitvi prejetih predlogov za obravnavo.
4. Razno.

Sejo je do vključno tretje točke dnevnega reda vodil predsednik sveta Anton Peršak (v nadaljnjem besedilu: predsednik). Ker sta bila navzoča oba pobudnika zadev umeščenih na dnevni red 2. seje sveta, je uvodoma predlagal, naj seja poteka po prvotno določenem dnevnem redu oziroma naj se ne upošteva naknadno usklajevane menjave točk dnevnega reda. Člane sveta je seznanil z odstopom Marka Hrena kot voljenega člana sveta in z dilemami, ki jih ima pri določitvi novega voljenega člana sveta.

K1. točki dnevnega reda – Zagotavljanje verske duhovne oskrbe v bolnišnicah: dostopnost večreligijske duhovne oskrbe v slovenskih bolnišnicah in možnosti opravljanja nekrščanskega obredja v njihovih sakralnih prostorih, na pobudo Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji

Namestnik predsednika dr. Gregor Lesjak (v nadaljevanju: namestnik predsednika) je predlagal, naj zaradi strukturiranosti točk dnevnega reda pobude za obravnavo zadev na seji najprej predstavijo pobudniki sami. Ker je pobuda Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: ISRS) za zagotovitev majhnega prostora za opravljanje molitev bolnikov formulirana zelo skopo, je gospoda Nevzeta Porića še enkrat prosil za izčrpnjša pojasnila.

Gospod Porić je povedal, da je ISRS svetu posredovala več pobud, da je svet ISRS prosil za dodatna pojasnila pobud, ki pa jih ISRS zaradi načelnih razlogov ni pripravila. ISRS namreč prošnje za dodatna pojasnila svoje pobud iz septembra 2016 razume kot sistemsko zaviranje določenih vprašanj, saj za opredelitev pobude npr. zadošča trditve, da otroci nimajo sistemsko zagotovljene prehrane v šoli in da morajo prinašati lažna potrdila zdravnikov, da so alergični na svinjsko meso. Menil je, da bi država lahko naredila več kot to, da pozove ISRS, naj ta prešteje svoje otroke. Povedal je še, da je bil presenečen, ko je od Ministrstva za kulturo, ki je pristojno za verske skupnosti, dobil sklic seje sveta v petek ob 12. uri, ko imajo muslimani petkovo molitev. Navedeni sklic je osebno razumel in občutil kot nespoštovanje svojega verskega prepričanja. Menil je, da bi kot član sveta moral imeti možnost uresničevanja petkove molitve ob 12. uri in da ta primer opozarja na nemožnost uresničevanja navedene molitve vseh v podjetjih zaposlenih muslimanov v Sloveniji. Posebej je opozoril na ustreznost modela ureditve odnosa med državo in islamsko skupnostjo na Hrvaškem ter izrazil mnenje, da v Sloveniji ni prave volje za »modelno« ureditev odnosov med državo in ISRS. Glede

konkretne pobude ISRS iz septembra 2016 je povedal, da je v njej opisan poskus zagotovitve posebnega prostora za molitve vernikov oziroma verske duhovne oskrbe vernikov, ki se zdravijo v Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani (v nadaljnjem besedilu: UKC). V letu 2007 je ISRS pisala takratni ministrici za zdravje Zofiji Mazej Kukovič, se pogovarjala z direktorico UKC, vendar na koncu ni prejela nobenih odgovorov. ISRS podpira uspešno zagotovitev prostorov za versko duhovno oskrbo vernikov Katoliške Cerkve, vendar meni, da ni mogoče vseh verskih skupnosti stlačiti v en prostor, sicer bi lahko v običajnem življenju vse verske skupnosti uporabljale iste verske objekte. ISRS je prosila samo za poseben prostor v velikosti od 15 do 20 kvadratnih metrov v sklopu UKC, ki bi ga sama uredila in v katerim bi se duhovnik (v nadaljnjem besedilu: imam) lahko usedel, pogovoril z vernikom in opravil molitev, ki jo je bolnik z manjšimi zdravstvenimi težavami dolžan opraviti petkrat na dan. Težki bolniki, ki ležijo v posteljah, praviloma ne molijo. ISRS meni, da je opisana problematika na neki višji ravni rešljiva npr. s priporočilom bolnišnicam, naj se rešijo opisane težave ISRS. Enak problem ima imam na Jesenicah, ki versko duhovno oskrbo opravlja v bolniških sobah, kar pa ni sprejemljivo in naj bi bilo moteče tudi za druge bolnike v bolniških sobah, ki imajo drugačno versko prepričanje ali pa so neverni. Problem je tudi, ko imam ob obisku bolnišnice prosi za seznam vernikov oziroma pacientov, iz katerega je mogoče na podlagi imena in priimka sklepati na versko pripadnost pacientov, vendar bolnišnica tega seznama vernikov oziroma pacientov zaradi varstva osebnih podatkov imamu ne posreduje. V zaključku je gospod Porić povedal, da še vedno ostajajo odprta vprašanja cirkumcizije (država naj bi v bolnišnicah omogočila/zagotovila storitev cirkumcizije iz verskih razlogov, stališča Varuha človekovih pravic, da gre za kaznivo dejanje, so neprimerna), verske duhovne oskrbe v zaporih (Ministrstvo za pravosodje imamu ne plačuje potnih stroškov, neprimernost komunikacije s koordinatorjem verske duhovne oskrbe, ki da ima status duhovnika druge verske skupnosti), verske duhovne oskrbe v vojski (z nastavitvijo imama v vojski se odkrijejo tudi verske potrebe, Avstro-Ogrska in stara Jugoslavija sta imeli imama v vojski), versko duhovne oskrbe v policiji, plačevanja prispevkov za verske uslužbence ISRS (plačevanje naj bi bilo diskriminatorno glede na kraj bivanja npr. Kranju in Ljubljano) in državnega sofinanciranja verskega objekta ISRS (to ni možno, ko gre za ISRS).

Predsednik je v zvezi z željo imama, da pridobi seznam vernikov oziroma pacientov bolnišnice opozoril na problematičnost tovrstnega seznama s stališča varstva osebnih podatkov in izpostavil pragmatičen primer zagotovitve prostorov za verske potrebe v domu starejših občanov v Trzinu, kjer se verska duhovna oskrba zagotavlja z uporabo prostora, opremljenega z lamelnim sistemom in simboli štirih oziroma petih največjih verskih skupnosti.

Namestnik predsednika se je glede določitve dneva in ure seje v času petkove opoldanske molitve gospodu Poriću opravičil in pojasnil, da je bila v usklajevanju termina za sejo možna samo prilagoditev z menjavo točk dnevnega reda, o kateri so člani sveta in drugi vabljeni ravno zaradi molitve gospoda Porića tudi dosegli soglasje. Glede prošnje po dodatnih pojasnilih pobud za obravnavo zadev ISRS je poudaril, da več informacij o zadevi, ki so povezane s konkretnimi težavami oziroma vse, kar je gospod Porić o verski duhovni oskrbi povedal na seji sveta, zagotavlja kakovostnejšo obravnavo pobude/zadeve na sami seji sveta. Gospodu Poriću se je zahvalil za predstavitev drugih tem in v nadaljevanju predstavil rezultate ankete o verski duhovni oskrbi v slovenskih bolnišnicah, ki jo je v namen razprave v okviru te točke dnevnega reda med slovenskimi bolnišnicami opravilo Ministrstvo za kulturo. Med njimi je, kolikor lahko o dejanskih razmerah sklepamo zgolj na podlagi izpolnjenega vprašalnika, posebej opozoril na primernost ureditve verske duhovne oskrbe v Splošni bolnišnici Celje, kjer je večnamenski sakralni prostor namenjen opravljanju obredja vseh verskih skupnosti in tudi duhovniku Katoliške Cerkve za opravljanje njegovega dela

zagotavljajo denarno nadomestilo. (Poročilo o rezultatih ankete je priloga k zapisniku te seje.)

Mag. Zdenka Tičar je povedala, da se Ministrstvo za zdravje (v nadaljnjem besedilu: MZ) s problematiko verske duhovne oskrbe v bolnišnicah ni soočalo, ker o njej ni bilo izrecno obveščeno niti s strani bolnišnic niti s strani pacientov. Izpostavila je razlike v delovanju bolnišnic, kjer je povprečna ležalna doba 6,1 dni in pri neakutni obravnavi 31 dni ter domov za starejše, kjer oskrbovanci bivajo daljši čas in se je v praksi mogoče zelo dobro pripraviti na zagotavljanje verske duhovne oskrbe. UKC zagotavlja, da ni nobenega problema pri zagotavljanju verske duhovne oskrbe, če je le izkazana potreba zanjo. Glede obdelave osebnih podatkov o veroizpovedi pacientov in oskrbovancev je menila, da je smiselno sodelovanje z informacijsko pooblaščenko. Povedala je, da je Ustavno sodišče poseglo v Pravilnik o organizaciji in izvajanju verske duhovne oskrbe v bolnišnicah in pri drugih izvajalcih zdravstvenih storitev, in sicer v delu, ki ureja zagotavljanje nekaterih pogojev iz obveznega zdravstvenega zavarovanja in izrazila prepričanje, da je problematiko verske duhovne oskrbe smiselno reševati dogovorno, npr. z vpogledom v konkretne zadeve oziroma identifikacijo le-teh na sestankih ožjih skupin, ko se ugotovi, kaj je možno in kaj ni možno storiti. V večini primerov imajo bolnišnice na voljo prostore, namenjene verski duhovni oskrbi, ki naj bi jih, kot je razvidno iz ankete, urejale same verske skupnosti. Opozorila je tudi na možnosti pridobitve sredstev za bolj primerno ureditev prostorov, namenjenih verski duhovni oskrbi.

Namestnik predsednika je povedal, da so bili rezultati vprašalnika, kljub njegovi splošnosti, zelo natančni, in sicer je iz njih mogoče razbrati: prvič, da so potrebe po nekatoliški individualni verski oskrbi redke, drugič, da bolnišnice, kolikor in kakor to zmorejo, zadostijo tem potrebam (potrudijo se npr. poiskati svojce, navežejo stike z verskimi skupnostmi) in tretjič, sistemsko se ne zagotavlja prostora, v katerem bi nekatoliške oziroma nekrščanske verske skupnosti opravile obred v primeru, da se izkaže tovrstna potreba. Pri nekaterih bolnišnicah obstaja možnost zagotovitve dodatnega prostora, pri eni sami bolnišnici je to mogoče opraviti znotraj obstoječega večnamenskega prostora, pri drugih pa to ali ni mogoče ali ne vedo natančno, kako bi oziroma bodo problem rešile, ker se z njim še niso soočile. Problem je zelo natančno formuliran, samo pot do njegove rešitve je težavna, ker se je zagotovitev verske duhovne oskrbe v celoti prepustila bolnišnicam brez tendence k večreligijskosti. Namestnik predsednika je še pozdravil predlog mag. Tičarjeve, da je probleme mogoče uspešno reševati dogovorno oziroma na sestankih.

Gospod Anton Mrvič je povedal, da je po odstopu gospoda Hrena edini predstavnik vseh manjših verskih skupnosti, ki so enakopravne z drugimi (verske skupnosti smo v Sloveniji med seboj enakopravne, imamo iste pravice in potrebujemo iste stvari) in jih prav tako zadeva problematika uresničevanja verske duhovne oskrbe v bolnišnicah. Pri osebнем uresničevanju verske duhovne oskrbe v bolnišnicah z obiskom vernika, pri pogovoru in spodbudi vernika, ki je v sobi skupaj z drugimi bolniki, gospod Mrvič nima težav, vendar tudi pove, da težko opravi molitev, podeli zakrament gospodove večerje, ker gre za zelo osebne zadeve, zato s stališča manjših verskih skupnosti zagovarja sistemsko enakopravno in enakovredno rešitev za vse verske skupnosti. Povedal je tudi, da niti eden od duhovnikov Evangelijske krščanske cerkve ne prejema državne pomoči pri plačevanju prispevkov za socialno varnost.

Predsednik je menil, da je pri uresničevanju verske duhovne oskrbe v večposteljnih bolniških sobah temeljno spoštovanje načela strpnosti oziroma tolerance med različno verujočimi oziroma neverujočimi bolniki in njihovimi duhovniki ter da je pri zagotavljanju posebnega prostora za versko duhovno oskrbo, rešitev treba iskati v zagotovitvi univerzalnega prostora za uresničevanje verske duhovne oskrbe, saj je v praksi

nemogoče npr. zagotoviti 40 ali več posebnih prostorov oziroma posebne prostore za večino registriranih verskih skupnosti.

Mag. Tičar je menila, da imajo bolnišnice zagotovo primere dobre prakse, da se je tozadevno možno poenotiti o stvareh, ki jih je mogoče zagotoviti in oblikovati ustrezna skupna priporočila, da se na primerih dobre prakse uredijo stvari tudi drugje. Posebej je izpostavila, da je v bolnišnici prioriteta zdravstveno stanje, zato je treba najprej zagotoviti vse pogoje, ki jih mora imeti pacient za zdravljenje, potem pa se lahko ureja tudi ostalo. V skladu z navedenim je pacient vezan na bolniško sobo, na intenzivno nego, intenzivno terapijo, kjer je prisotnost drugih ljudi omejena, tudi časovno. V navedenih primerih gre za pravice vseh, znotraj katerih je tudi treba iskati ustrezne rešitve. Vsem vseh pravic hkrati pač ni mogoče zagotoviti.

Dr. Marko Kerševan je menil, da so udeleženci dovolj konvergentni v svojih diskusijah, kar kaže, da gre predvsem za konkretne probleme, ki so morajo reševati konkretno. Eden izmed pogojev, da se dobro rešujejo je, da so načela, na podlagi katerih rešujemo določen problem, jasna. Menil je, da so načela v zakonodaji in v tem pravilniku jasno postavljena. Prvo načelo je, da je verska duhovna oskrba članov verskih skupnosti, ki sodi v okvir uresničevanja verske svobode, stvar verskih skupnosti oziroma dolžnosti verskih skupnosti, ne pa stvar delovanja bolnišnic, zaporov in podobnih ustanov, ki morajo samo zagotoviti možnost uresničevanja verske svobode ljudi, ki se znajdejo v njih. Če je v neki verski skupnosti ta verska oskrba urejena in razumljena tako, da jo za vse ostale člane opravljajo profesionalci, potem je to vključeno v tisto, kar mora bolnišnica omogočati. Veljavna pravila že določajo, da mora bolnišnica zagotoviti prostorske in tehnične pogoje, to so ti zunanji pogoji, za vse tiste dejavnosti, ki sodijo v versko duhovno oskrbo, katero lahko izvajajo samo verske skupnosti oziroma njihovi pooblaščenici predstavniki. Naloga bolnišnice ni vsebina verske oskrbe, da bi se vpraševalo, zakaj in koliko je ravnanj, ki so manifestacija verske duhovne oskrbe, pač pa je to stvar verskih skupnosti samih. Stvar dogovora med verskimi skupnostmi je, kako naj se prostor, namenjen verski duhovni oskrbi uredi, da bi v njem lahko uresničevali versko svobodo oziroma bili deležni verske oskrbe vsi, ki to želijo ali menijo, da to potrebujejo. Bolnišnica mora zagotoviti prostor, stvar verskih skupnosti pa je, da se v konkretnih okoljih dogovorijo, kako naj se tisti prostor uredi, da bo lahko služil čim širšemu krogu. Tudi če se najdejo rešitve, ko bo prostor pripravljen zlasti za katoliška obredja, je treba zagotoviti možnost njegove primerne preureditve tudi za potrebe drugih. Razumljivo je, da lahko nastopijo problemi, vendar so ti problemi ob dobri volji, dialoščnosti, odprtosti in zavedanju enakih pravic, predvsem in najprej posameznikov in potem verskih skupnosti, evidentno rešljivi. V zaključku je dr. Kerševan predlagal, naj svet s sprejetjem ustreznega sklepa oblikuje skupno spodbudo, da bolnišnice poskrbijo za maksimalne možnosti za uresničevanje verske duhovne oskrbe v skupnih prostorih in skupen poziv verskim skupnostim, naj se dogovarjajo, kako naj bi se prostore, namenjene verski duhovni oskrbi, ustrezno uredilo.

Gospod Porić je povedal, da ISRS podpira obstoječo ureditev prostorov za versko duhovno oskrbo kot katoliških kapel, ki jih lahko uporabljajo tudi druge krščanske cerkve, in da ISRS ne želi, da se ti obstoječi prostori karkoli spreminjajo, vendar pričakuje tudi zagotovitev možnosti prostorov v bolnišnicah, ki jih bo lahko uporabljala sama (intimnih, od 4 do 5 kvadratnih metrov velikih prostorov, zaenkrat vsaj v obeh največjih bolnišnicah, v ljubljanskem in mariborskem UKC in jeseniški bolnišnici). Predlagal je tudi, da naj bi bolniško osebje zaradi posebnosti islamskih vernikov (neobveščenosti in šibke identitete) paciente v bolnišnicah obveščalo o obstoječi možnosti islamske verske duhovne oskrbe, za katero ISRS ne pričakuje nobenega plačila, pač pa je to njena obveznost. ISRS si želi svojim pripadnikom v bolnišnicah zagotoviti uporabo intimnega prostora, v katerem bi se lahko verniki in imam usedli, ne

pa, da imam odide v neko bolnišnico in z bolnikom sedi v nekem baru ali preddverju te bolnišnice.

Dr. Andrej Naglič je izrazil veselje, da lahko Katoliška Cerkev (v nadaljnjem besedilu: KC) versko duhovno oskrbo praktično opravlja v vseh slovenskih bolnišnicah, da zakonodaja sledi potrebam državljanov oziroma dejstvu, da je večinsko prebivalstvo v Sloveniji katoliško, in da si KC želi, da bi vsi imeli možnost uresničevanja verske duhovne oskrbe v bolnišnicah. Izpostavil je tudi doktrinarne razlike v prakticiranju vere, ki sicer za KC v praksi, pri uporabi katoliških kapel v bolnišnicah, ne predstavljajo težav, ko gre za krščanske cerkve. Povedal je, da so po krščanskem doktrinarnem pojmovanju ti prostori (kapele) sveti in posvečeni kraji, zaradi česar v njih ni možno izvajati verskih obredov doktrinarno različnih verske skupnosti. Slednje stališče pa naj bi veljalo tudi za druge verske skupnosti. Versko doktrinarne razlike med verskimi skupnostmi je treba spoštovati, zato možnosti, da bi v enem prostoru (npr. obstoječih kapelah KC) lahko izvajali vse različne verske obrede, KC nasprotuje. KC poziva vse vladne predstavnike, da za vse ostale cerkve in verske skupnosti, ki s številom vernikov izkažejo potrebo po posebnem sakralnem prostoru (kamor je vsaj v delih Slovenije pričakovano umestiti ISRS), zagotovijo ustrezen, dodaten sakralen prostor. Hkrati je menil, da v bolnišnicah ne more biti težavno zagotoviti nevtralnega, intimnega prostora, o katerem je govoril že gospod Porić in kamor bi se lahko, tudi zato, da ne bi motila drugih bolnikov, umaknila duhovnik in tisti, ki potrebuje versko duhovno oskrbo. Poudaril je tudi, da se pretežni del katoliške verske duhovne oskrbe v bolnišnicah izvaja po sobah, ko so pacienti na postelji, kjer se opravijo spovedi, bolniško maziljenje in pogovori ter opozoril na pomembnost občutka sprejetosti vernikov in verskih skupnosti v javnem prostoru oziroma javnih institucijah kot so bolnišnice, ki ga je mogoče zagotoviti z oblikovanjem vzdušja naklonjenosti javnemu izražanju vere/religije.

Mag. Geza Filo je povedal, da Evangeličanska cerkev AV v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: EC), tam, kjer ima svoje vernike, dobro sodeluje s KC, ki EC tudi redno obvešča o primerih, ko se pacient zaradi evangeličanske verske duhovne oskrbe obrne na katoliškega duhovnika. Problem verske duhovne oskrbe evangeličanov kot manjšinske verske skupnosti je povezan z delom bolniškega osebja, ki zaradi (ne)naklonjenosti posamezni verski skupnosti v primeru izražene potrebe po evangeličanski duhovni oskrbi npr. ne pokliče oziroma kontaktira EC. Ta problem se je skušal reševati po evropskem modelu, in sicer s konkretnim dogovorom med direktorjem rakičanske bolnišnice in predstavnikoma KC ter EC, na podlagi katerega naj bi pacient ob prihodu v bolnišnico prostovoljno izpolnil pisni obrazec z rubriko o potrebi po verski duhovni oskrbi določene verske skupnosti oziroma potrebi, da bolniško osebje o potrebi po verski duhovni oskrbi obvesti določeno versko skupnosti. Do realizacije dogovorjene rešitve pa ni prišlo zaradi domnevnega razloga nemožnosti varstva osebnih podatkov bolnikov.

Svet je izčrpal razpravo o tej točki dnevnega reda. O predlogu dr. Kerševana, naj svet oblikuje skupno spodbudo, da bolnišnice poskrbijo za maksimalne možnosti za uresničevanje verske duhovne oskrbe v skupnih prostorih ter skupen poziv verskim skupnostim, naj se dogovarjajo, kako naj bi se prostore, namenjene verski duhovni oskrbi, ustrezno uredilo, svet ni odločal. Iz razprave je bilo očitno, da KC in ISRS odklanjata možnost opravljanja obredja v istem prostoru, če je to sakralni prostor KC oziroma kapela.

SKLEP:

Svet je se je seznanil s 1. točko dnevnega reda 2. seje sveta - Zagotavljanjem verske duhovne oskrbe v bolnišnicah: dostopnost večreligijske duhovne oskrbe v slovenskih

bolnišnicah in možnosti opravljanja nekrščanskega obredja v njihovih sakralnih prostorih.

K2. točki dnevnega reda – Obdavčitev nepremičnin v lasti verskih skupnosti kot domnevna omejitev verske svobode, na pobudo Katoliške Cerkve

Gospod Tilen Božič, državni sekretar na Ministrstvu za finance (v nadaljevanju: MF) je uvodoma ugotovil, da bo v tem trenutku težko opraviti poglobljeno razpravo o tej točki dnevnega reda, saj je nekoliko preuranjena in da je njegov cilj predvsem podati informacije o fazi v kateri se nahaja projekt prenove obdavčitve nepremičnega premoženja z namenom, da se bodo lahko verske skupnosti pravočasno vključile v javno razpravo. Povedal je, da je vlada oblikovala projektni svet in projektno skupino, ki zaseda na MF in v katera so vključeni predstavniki številnih ministrstev (MF, Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za infrastrukturo) in drugi deležniki, ki so strokovnjaki na tem področju (npr. Gospodarska zbornica). Gre za večfazni postopek, katerega prvi del je prenova sistema množičnega vrednotenja nepremičnin, ki je bil v določeni meri razveljavljen s strani Ustavnega sodišča. Tu gre predvsem za pravno varnost zavezancev oziroma njihovo možnost pritožbe na podatke, ustavnoskladno urejenost določenih zadev na zakonski ravni, odpravljanje pomanjkljivosti, povezanih z razpoložljivostjo določenih podatkov, vrednotenje nove kategorije nepremičnin (kmetijskih zemljišč), nemožnost prilagajanja podatkov na Geodetski upravi zaradi ugodnejše davčne obravnave itd. Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin, glede katerega poteka koalicijsko usklajevanje, se ne bo uporabljal zgolj za namene obdavčitve, ampak tudi za področje socialnih transferjev, bančništva, vzpostavitve enostavnih hipotek. Takoj, ko bo Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin potrjen (koalicijsko, na vladi itn.) se bo začela razprava o tem zakonu, MF pa bo takrat tudi predstavilo predloga Zakona o davku na nepremičnine, ki bo dan v javno razpravo, katera bo zaradi tega, ker se ta zakon dotika marsikoga, trajala toliko časa, dokler bo to potrebno. V skladu z navedenim, naj bi konec 2018 izdali nove vrednosti nepremičnin po Zakonu o množičnem vrednotenju nepremičnin in v letu 2019 v skladu s tem prvič odmerili davek. Prihodki države oziroma po novem izključno prihodki občin naj bi bili v višini prihodkov, ki jih zagotavlja obstoječe nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča in dve drugi, po obsegu nižji, dajatvi. MF glede zastavljenega naslova točke dnevnega reda (Obdavčitev nepremičnin v lasti verskih skupnosti kot domnevna omejitev verske svobode) meni, da obdavčitev takšnih nepremičnin v tem primeru ne bi pomenila kršitve verske svobode. Za kršitev verske svobode bi šlo v primeru, ko bi država uporabila neprimerne ukrepe in bi določene zavezanke postavila v bistveno drugačen položaj kot npr. da bi primerjalno z drugimi zavezanci nesorazmerno visoko obdavčila premoženje v lasti verskih skupnosti. Poudaril je, da MF zagotovo nima v načrtu tovrstnih diskriminatornih ukrepov. Trenutna usmeritev vlade glede davčnih oprostitev je, da se dopusti le tiste izjeme oziroma ozke oprostitve, ki so mednarodno primerljive in jih mogoče izdatno podkrepiti oziroma argumentirati. Vladno stališče je bilo npr. podobno pri pripravi normativne ureditve davčnih blagajn, ko se je z vidika možnih izjem pristopilo zelo restriktivno. V zaključku je gospod Božič znova opozoril, da glede na predstavljeno dinamiko priprave in sprejemanja nove ureditve obdavčitve nepremičnin, v tem trenutku še ni mogoča razprava o izjemah oziroma oprostitvah plačila nepremičninskega davka. Ocenil je še, da bo šlo za težjo politično razpravo in zagotovil, da bo razprava mogoča z začetkom javne razprave, ko se bo MF sestalo z vsemi, ki bodo to želeli.

Dr. Naglič se je zahvalil predsedniku, ker je to točko, za katero ni samoumevno, da bi sodila na področje verske svobode, uvrstili na dnevni red in v nadaljevanju predstavil obravnavano problematiko z ilustrativnim prikazom problematike primera obdavčitve samostana Uršulink v Mekinjah. Samostan Uršulink v Mekinjah je velika stavba za

vzdrževanje in plačevanje njenega nepremičninskega davka, red Uršulink nima sredstev, hkrati pa tovrstne stavbe tudi ni mogoče niti prodati niti podariti niti opustiti, zato se davek na nepremičnino lahko samo kopiči, odplačati pa ga ni mogoče. Opozoril je, da ima KC veliko podobnih nepremičnin, kot je navedeni samostan, da KC nima dovolj prihodkov za plačevanje nepremičninskega davka, ker ni financirana iz proračuna, pač pa samo prek olajšav in oprostitev ter prostovoljnih prispevkov vernikov, ki se v primerih prenove stavb tudi zberejo in opravijo prenovo stavbe. Zato redno plačevanje tako občutnega davčnega bremena ne bo mogoče. Izpostavil je še dodatne razloge za davčno oprostitve, in sicer, da je verska dejavnost splošnokoristna dejavnost, da gre pri nepremičninah KC za ohranjanje kulturne podobe slovenske pokrajine, da je bilo v verske sakralne objekte vloženo veliko prostovoljskega dela, in da se zaradi neizogibnega trenda upadanja števila vernikov večja finančno breme na posameznega vernika pri vzdrževanju cerkva. Zato si želi, da bi MF pri pripravi predloga zakona o obdavčitvi nepremičnin KC vključilo v nastajanje zakona o obdavčitvi nepremičnin v delu, ki ureja davčne oprostitve, da bi KC imela možnost natančne obrazložitve svojih predlogov, in da bi MF upoštevalo vse navedene razloge za davčno oprostitve.

Dr. Kerševan je opozoril na več ravni vprašanja obdavčitve nepremičnin verskih skupnosti. Ena zadeva sredstva, ki jih bodo pridobile država oziroma občine, druga pa možnosti delovanja in enakopravnosti delovanja verskih skupnosti. Glede druge ravni je menil, da je zaradi razlogov, ki jih je navedel dr. Naglič in npr. zaradi visoke stopnje obdavčitve cerkva, ki so v mestih praviloma na imenitnih, dragih zemljiščih, ki omogočajo možnost prodaje zemljišč in objektov (npr. veleblagovnicam in restavracijam), potreben resen razmislek v smeri neobdavčitve sakralnih objektov in izrazil prepričanje, da si obdavčitve sakralnih objektov v Sloveniji ne želimo. Opozoril je tudi na širino predloga za oprostitve vseh nepremičnin v lasti verskih skupnosti, smiselnost razlikovanja med sakralnimi objekti in drugimi nepremičninami v lasti verskih skupnosti in izrazil mnenje o nespornosti oprostitve obdavčitve nepremičnin ustanov, ki opravljajo karitativno dejavnost ob hkratni potrebi po enakopravni obravnavi karitativne dejavnosti drugih ustanov in družbeno zelo koristno delujočih društev (npr. kulturnih društev).

Dr. Naglič je glede obdavčitve nepremičnin v lasti dobrodelnih organizacij oziroma organizacij, povezanih z dobrodelno dejavnostjo, opozoril na razliko med pravnim položajem Rdečega križa, ki ima zagotovljeno državno financiranje in dobrodelnimi organizacijami KC, ki so popolnoma zasebne organizacije oziroma na razliko med državnimi šolami, kjer bo šlo samo za transfer znotraj proračunskih postavk in zasebnimi šolami (npr. Zavodom sv. Stanislava), kjer tudi za plačilo davka nimajo zagotovljenega državnega financiranja.

Predsednik je prisotne opozoril na problematičnost logike obdavčitve šolskih zgradb, ki jih gradijo in upravljajo občine, ki bodo v primeru obdavčitve hkrati prejemnik sredstev iz nepremičninskega davka in plačnik davka ter na tozadevno obetajočo težko razpravo, ki čaka MF.

Gospod Porić se je strinjal z dr. Nagličem in se pridružil pobudi KC za sodelovanje v razpravi glede oprostitve nepremičninskega davka in za ustrezne oprostitve nepremičninskega davka, kjer so potrebne, ter izrazil upanje, da se bo obravnavana problematika rešila v zadovoljstvo vseh verskih skupnosti. Povedal je, da se ISRS srečuje s podobnimi težavami kot KC. Tako je npr. ISRS v Kranju poleg obstoječega prostora kupila še nov, dodaten prostor, v katerem bo molilnica, za katerega pa je morala kljub pritožbi plačati davek. Tudi Islamski kulturni center (IKC) bo imel molilnico, izobraževalne objekte in druge površine kot so npr. parkirišče, ker vse ne more biti molilnica. Geodetska uprava Republike Slovenije je v primeru ISRS upoštevala

pripombe ISRS in spremenila določene stavbe, ki so dejansko molilnica v molilnico ter v primeru, ko se v istem objektu nahajajo stanovanja in molilnice, le-te ustrezno ločila.

Namestnik predsednika je predlagal MF, naj v času tehnične priprave Zakona o davku na nepremičnine razmisli tudi o terminologiji. Zaradi pomenljivosti terminov, ki se nanašajo na religijo (npr. termina »sakralno poslopje«) in posledične nemožnosti njihove natančne ali vsem sprejemljive rabe, se povečujejo verjetnost spora o vsebini teh terminov in tudi morebitnih zlorab. Menil je, da je mogoče vsako poslopje (oproščeno ali neoproščeno plačila nepremičninskega davka) dovolj natančno določiti brez rabe religijske terminologije ter v zameno za »sakralna poslopja« primeroma sugeriral uporabo termina »javno dostopna nerezidenčna poslopja v lasti registriranih verskih skupnosti.

Svet je izčrpal razpravo o tej točki dnevnega reda.

SKLEP:

Svet je se je seznanil z 2. točko dnevnega reda 2. seje sveta - Obdavčitev nepremičnin v lasti verskih skupnosti kot domnevna omejitev verske svobode.

K3. točki dnevnega reda – Informacija o zamejitvi delovnega področja verske svobode in razprava o razvrstitvi prejetih predlogov za obravnavo

Namestnik predsednika je pojasnil namen te točke dnevnega reda - zagotovitev možnosti predstavitve stališč udeležencev seje glede umeščanja konkretnih zadev v delovno področje sveta oziroma v zadeve verske svobode. Menil je, da navedena možnost izraža demokratični značaj in smisel obstoja sveta kot prostora za argumentiran dialog ter navzoče pozval, da o morda spornih ali drugačnih predlogih več povedo sami.

Predsednik sveta je opozoril, da so vse variacije na temo svobode, kamor se umešča tudi verska svoboda, zelo odprte, in da imamo primere, kot je npr. cirkumcizija dečkov v islamu, ki je gotovo vprašanje verske svobode, hkrati pa za koga lahko tudi vprašanje telesne integritete. Menil je, da za obravnavo tovrstnih vprašanj bistveno upoštevanje stališč stroke oziroma uporabe strokovnih argumentov.

Dr. Naglič je podprl koncept sveta kot foruma o verski svobodi, ki zagotavlja spoštljivo in argumentirano razpravo, skladno s splošnim pojmovanjem razuma in pozval k širokemu pristopu pri določanju oziroma dopuščanju tem razprave, razen če gre za takšne teme, ki so že na prvi pogled provokativne in problematične za posamezno cerkev ali drugo versko skupnost.

Predsednik je menil, da je v primeru dvoma glede umestitve konkretne zadeve v zadeve s področja verske svobode bolje konkretne zadeve umestiti v področje verske svobode in jih obravnavati na seji sveta, saj se bo v debati pokazalo, ali se konkretna zadeva umešča v področje verske svobode ali ne.

Gospod Porić je opozoril na potrebo po dejanski ureditvi problematičnih zadev s področja verske svobode in ugotovil, da se kljub večletnim oziroma trinajstletnim pogovorom glede ureditve posebne prehrane za muslimane v šolah in vrtcih, o cirkumciziji dečkov, itd. v Sloveniji ne naredi nič. Zato bo ISRS mednarodnim institucijam (npr. Zunanjemu ministrstvu Združenih držav Amerike in Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi), ki spremljajo stanje glede uresničevanja verske svobode, posredovala podatke o dejanskem stanju verske svobode v Sloveniji.

Dr. Kerševan je opozoril na izjemno težavno opredeljevanje fenomena verskega področja, kjer se gibljemo na nekem posebno odprtem prostoru religije kot mejnega pojava, katerega definiranje je pogojeno z različnimi opredeljevalci (npr. samoopredeljevalci, državnimi organi in strokovnjaki) in hkrati tudi z različnimi strokami. Problematiko definiranja verskega je ilustrativno ponazoril s primeri hipotetičnih verskih skupnosti Cerkve velikega gozdnega duha ter Cerkev svetega slovenskega cestnega križa. Kljub navedenim težavam naj bi bili po njegovem mnenju za svetov dialog relevantni predvsem konkretni problemi ljudi pri uresničevanju verske svobode, kot so npr. cirkumcizija dečkov v islamu, versko prehranjevanje v šolah in vrtcih, ipd., medtem ko problematike oblačenja nesporno ni umeščati v področje verske svobode.

Gospod Porić je menil, da je vprašanje načina oblačenja politično vprašanje, ki se zlorablja za politične razprave, v katerih ISRS ne bo nikoli sodelovala in ugotovil, da v Sloveniji tega problema ni. Glede verske prehrane v šolah in vrtcih oziroma svinjskega mesa je menil, da morajo imeti starši zaradi dejstva plačljivosti šolske prehrane možnost določitve otrokovega jedilnika, ki je pri muslimanih zelo strog. Menil je, da je neupoštevanje verskih razlogov za zagotovitev obroka brez svinjine v šolah in vrtcih, ob hkratnem upoštevanju zdravstvenih razlogov (npr. alergij) in možnosti zagotavljanja veganskih obrokov, nedopustno.

Dr. Neža Kogovšek Šalamon je navzočim pojasnila razlog svojega sodelovanja v svetu – da kot pravna strokovnjakinja za področje nediskriminacije, v katerega sodi tudi prepoved diskriminacije zaradi veroizpovedi, spremlja tudi stanje na področju verske svobode. Opozorila je, da je iz prakse različnih forumov, podobnih temu svetu, razvidno, da se stvari ne spremenijo dolgo časa, čeprav se na forumih izpostavljajo celo desetletja. Razlog za nespreminjanje stvari v Sloveniji je lahko tudi izjemno pomanjkanje uporabe pravnih sredstev za izpodbijanje obstoječe diskriminacije, kar v bistvu pomeni, da se ljudje pravnih sredstev za izpodbijanje obstoječe diskriminacije v Sloveniji skoraj ne poslužujejo. Tukaj ne gre samo za kazenske ovadbe, nad katerimi vložnik praviloma nima nadzora, pač pa tudi za druga pravna sredstva kot so npr. tožbe zaradi diskriminacije, ki so lahko vložene bodisi na redna sodišča v katerikoli civilnopравни zadevi, ali pa na delovna sodišča, če gre za diskriminacijo na področju zaposlovanja, dela, kandidiranja, napredovanja, članstva v sindikatih itn. Ko za določena vprašanja ni posluha v politiki, na ministrstvih, pri katerikoli vladi oziroma odločevalcih, lahko resnično koristijo samo še pravna sredstva. Vprašanje verske prehrane v šolah in vrtcih bi bilo lahko eno izmed takšnih vprašanj, ko se lahko vedno sproži konkreten postopek samo s pomočjo odvetnika, v premišljenem primeru, kjer obstaja npr. na podlagi sodne prakse visoka verjetnost uspeha, čeprav garancije za uspeh ni. Pravna stroka kaže, da se včasih nekateri stvari lahko premaknejo prav na sodišču. V praksi se velikokrat zgodi, da ljudje, ki bi si lahko privoščili drage sodne postopke in prevzamejo vlogo žrtve, kar je izraz nezaupanja v delovanje sodne oblasti. Imamo primer, ko je sodna pot delavcem, ki se zaradi verskih razlogov niso mogli prehranjevati v menzi podjetja, zagotovila enakopravno obravnavo z njihovo posebno obravnavo oziroma z zagotovitvijo pravice do prejemanja denarnega nadomestila za organizirano prehrano, ki je zaradi verskih razlogov niso mogli uživati. V svetu, Evropi in na splošno se z diskriminacijo srečujejo različne, ne samo verske družbene skupine in v končni fazi se ta vprašanja rešujejo na sodiščih, ki ne mislijo politično, pač pa mislijo pravno in morajo upoštevati sodno prakso. V Sloveniji imamo precej široko protidiskriminacijsko zakonodajo, pokrivamo vsa področja življenja, vse osebne okoliščine in še vedno nismo zamejeni z direktivami Evropske unije, ki priznavajo samo pet osebnih okoliščin in poznajo dve ravni zaščite (ena je na zaposlovanju, ki je širša kot na vseh ostalih področjih, kjer imamo samo zaščito pred rasno diskriminacijo). V

tem smislu imamo v Sloveniji še zelo široko polje za pravno delovanje na področju nediskriminacije.

Dr. Naglič se je strinjal z dr. Kogovšek Šalamon, se ji zahvalil za njeno pobudo in predlagal, da naj bi Urad za verske skupnosti iz zapisnikov sveta izluščil priporočila za ministrstva in druge državne organe, da bi ti tovrstna priporočila vključevali v strateške dokumente o politikah, ki jih oblikujejo na svojih delovnih področjih in bi se stvari za en majhen korak premaknile. Menil je, da bi MK oziroma Urad za verske skupnosti to lahko storilo tudi v primeru zagotovitve prostorov za versko duhovno oskrbo v bolnišnicah, saj je v bolnišnicah veliko prostorov, ki se bi jih za prvo silo kot neko intimno sobo namenilo verski duhovni oskrbi.

Namestnik predsednika se je zahvalil dr. Nagliču za idejo o delu Urada za verske skupnosti in opozoril, da razpravljamo v okviru posebnega delovnega telesa Vlade Republike Slovenije za dialog z organizacijami civilne družbe, Sveta za dialog o verski svobodi, ki ima možnost sprejemanja skupnih stališč, mnenj in priporočil. Zato je MK že v posredovanem gradivu za sejo opozorilo člane sveta na navedeno možnost in smiselnost predhodne komunikacije, namenjene iskanju morebitni soglasij članov o njihovem skupnem stališču oziroma skupni pobudi.

Gospod Porić se je zahvalil dr. Kogovšek Šalamon za informacijo o smiselnosti uporabe sodnih poti za reševanje vprašanj verske svobode in enakopravnosti in povedal, da osebno razume izbiro sodne poti kot neko žalitev, da mora nekaj prisilno terjati, in da te poti ne želi uporabiti iz načelnih razlogov. Povedal je, da se zavzema za normalno uveljavljanje pravic muslimanov, ki je običajno na Hrvaškem, v Avstriji in Švici, kjer imajo otroci v šoli zagotovljeno ustrezno versko prehrano. Menil je, da ima slovenska vlada možnost, da uredi versko ustrezno prehrano v šolah in vrtcih, vendar vlada in tudi zakonodajna oblast tega ne želita urediti.

Svet je izčrpal razpravo o tej točki dnevnega reda.

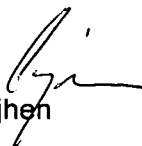
SKLEP:

Svet je se seznanil s 3. točko dnevnega reda 2. seje sveta - Informacija o zamejitvi delovnega področja verske svobode in razprava o razvrstitvi prejetih predlogov za obravnavo.

K4. točki dnevnega reda – Razno

Dodatnih misli in predlogov za obravnavo ni bilo. Zaradi nujne zadržanosti predsednika je sejo zaključil njegov namestnik. Predlagal je, da se v letošnjem letu svet sestane vsaj še enkrat, in sicer v jeseni, če ne prej. Vse prisotne je pozval k posredovanju predlogov za obravnavo, saj se je sklic te seje, ki je bila predviden v letu 2016, zamaknil ravno zato, ker so predlogi prišli tako pozno. V zaključku je še enkrat opozoril na smiselnost bolj konkretizirane in izčrpnije priprave predlogov, ki bi omogočali kakovostnejšo obravnavo predlogov in izbiro najprimernejših sogovornikov.

Zapisal:
Robert Cajhen
sekretar

Anton Peršak
predsednik Sveta Vlade RS
za dialog o verski svobodi

Priloga:

- Seznam navzočih članov, Varuha človekovih pravic, njegovega namestnika oziroma pooblaščenca in predstavnikov resornih ministrstev in vladnih služb z dne 20. 1. 2017
- Rezultati ankete o verski duhovni oskrbi v slovenskih bolnišnicah

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

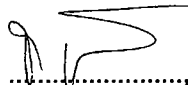
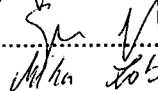
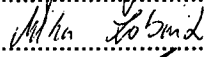
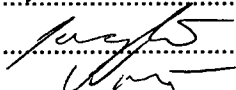
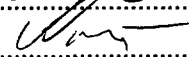
T: 01 369 59 00
F: 01 369 59 01
E: gp.mk@gov.si

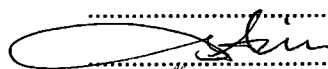
Svet Vlade Republike Slovenije za
dialog o verski svobodi

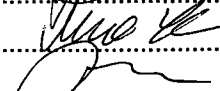
Številka: 013-2/2017/12
Datum: 20. 1. 2017

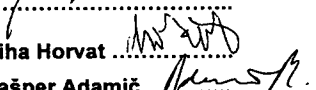
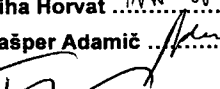
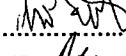
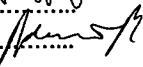
Zadeva: Seznam prisotnih na 2. seji Sveta Vlade Republike Slovenije za dialog o
verski svobodi

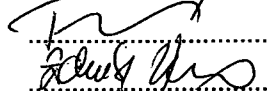
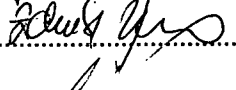
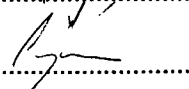
1. Anton Peršak, predsednik
2. dr. Gregor Lesjak, namestnik predsednika
3. Miha Lobnik, član
4. mag. Andrej Naglič, član
5. Nevzet Porić, član
6. Aleksandar Obradović, član
7. mag. Geza Filo, član
8. Anton Mrvič, član
9. dr. Marko Kerševan, član
10. dr. Neža Kogovšek Šalamon, članica
11. Varuh človekovih pravic
12. Tilén Božič, državni sekretar na MF
13. mag. Zdenka Tičar, MZ
14. Robert Cajhen, zapisnikar

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
Miha Horvat
Gašper Adamič

.....

.....

.....

ANKETA MINISTRSTVA ZA KULTURO
O VERSKI DUHOVNI OSKRBI V SLOVENSKIH BOLNIŠNICAH
december 2016

SODELUJEJO (16/26, 61,5%)

1. UNIVERZITETNI KLINIČNI CENTER LJUBLJANA
2. UNIVERZITETNI KLINIČNI CENTER MARIBOR
3. SPLOŠNA BOLNIŠNICA CELJE
4. SPLOŠNA BOLNIŠNICA IZOLA
5. BOLNIŠNICA SPLOŠNA JESENICE
6. SPLOŠNA BOLNIŠNICA MURSKA SOBOTA
7. SPLOŠNA BOLNIŠNICA NOVO MESTO
8. SPLOŠNA BOLNIŠNICA DR.FRANCA DERGANCA NOVA GORICA
9. SPLOŠNA BOLNIŠNICA TRBOVLJE
10. BOLNIŠNICA SEŽANA
11. ORTOPEDSKA BOLNIŠNICA VALDOLTRA
12. UNIVERZITETNI REHABILITACIJSKI INŠTITUT REPUBLIKE SLOVENIJE - SOČA
13. PSIHIATRIČNA BOLNIŠNICA IDRIJA
14. PSIHIATRIČNA BOLNIŠNICA ORMOŽ
15. PSIHIATRIČNA BOLNIŠNICA VOJNIK
16. BOLNIŠNICA ZA ŽENSKÉ BOLEZNI IN PORODNIŠTVO POSTOJNA

NE SODELUJEJO (10/26, 38,5%)

1. SPLOŠNA BOLNIŠNICA BREŽICE
2. SPLOŠNA BOLNIŠNICA DR. JOŽETA POTRČA PTUJ
3. SPLOŠNA BOLNIŠNICA SLOVENJ GRADEC
4. ONKOLOŠKI INŠTITUT LJUBLJANA
5. UNIVERZITETNA KLINIKA ZA PLJUČNE BOLEZNI IN ALERGIJO GOLNIK
6. BOLNIŠNICA TOPOLŠICA
7. CENTER ZA ZDRAVLJENJE BOLEZNI OTROK
8. UNIVERZITETNA PSIHIATRIČNA KLINIKA LJUBLJANA
9. PSIHIATRIČNA BOLNIŠNICA BEGUNJE
10. BOLNIŠNICA ZA GINEKOLOGIJO IN PORODNIŠTVO KRANJ

1. Obveščanje pacientov o možnosti verske duhovne oskrbe (VDO) v bolnišnici

	Frekvenca	Odstotek
Informacija na oglasnih deskah in ustno	4	15,4
Informacija na oglasnih deskah	3	11,5
Ustno in prek predstavitvene zloženke	2	7,7
Posebna tiskovina in hišni red, ki je izobešen na vsakem oddelku, interni časopis v vseh čakalnicah in na spletu	1	3,8
Prek spleta, ustno in s plakati, ko je načrtovan verski obred	1	3,8
Prek spleta, usmerjevalne table za kapelo	1	3,8
Prek spleta, brošure in ustno	1	3,8
Prek spleta in na oglasnih deskah	1	3,8
Prek brošure in oglasnih desk	1	3,8
Ni obveščanja (ni obredov)	1	3,8
Skupaj	16	61,5
Ni odziva	10	38,5
Skupaj	26	100,0

2. Ocena potreb pacientov po individualni nekatoliški VDO

	Frekvenca	Odstotek
Take potrebe so zelo redke (dvakrat ali trikrat v letu, so zelo redke, so izjema)	6	23,1
Ni odgovora	5	19,2
Takšnih potreb doslej še ni bilo	4	15,4
Takšne potrebe so, vendar njihove pogostosti ni mogoče oceniti	1	3,8
Skupaj	16	61,5
Ni odziva	10	38,5
Skupaj	26	100,0

3. Ali naj MK posodobi seznam predstavnikov registriranih verskih skupnosti, ki so pristojni za nudenje verske duhovne oskrbe v bolnišnicah?

	Frekvenca	Odstotek
Informacije bi bile dobrodošle	14	53,8
Informacij ne potrebujemo, bolnišnični duhovnik po potrebi uredi stike z drugimi verskimi skupnostmi	1	3,8
Ni odgovora	1	3,8
Skupaj	16	61,5
Ni odziva	10	38,5
Skupaj	26	100,0

4. Ali imate sakralni prostor?

	Frekvenca	Odstotek
Da	15	57,7
Ne (ležalna doba pacientk je zelo kratka - 3 dni)	1	3,8
Skupaj	16	61,5
Ni odziva	10	38,5
Skupaj	26	100,0

5. Kdo je financiral graditev sakralnega prostora?

	Frekvenca	Odstotek
Bolnišnica	8	30,8
Ni odgovora	2	7,7
Bolnišnica in donatorji	2	7,7
Bolnišnica in župnija Katoliške Cerkve	1	3,8
Katoliška in Evangeličanska cerkev	1	3,8
Donatorji	1	3,8
Ni kapele	1	3,8
Skupaj	16	61,5
Ni odziva	10	38,5
Skupaj	26	100,0

6. Kdo je financiral ureditev sakralnega prostora?

	Frekvenca	Odstotek
Bolnišnica	6	23,1
Župnija Katoliške Cerkve	4	15,4
Bolnišnica in župnija Katoliške Cerkve	1	3,8
Dogovarjamo se s Katoliško Cerkvijo	1	3,8
Bolnišnica in donatorji	1	3,8
Katoliška in Evangeličanska cerkev	1	3,8
Donatorji	1	3,8
Ni kapele	1	3,8
Skupaj	16	61,5
Ni odziva	10	38,5
Skupaj	26	100,0

7. Kdo upravlja s sakralnim prostorom?

	Frekvenca	Odstotek
Bolnišnica	9	34,6
Uporaba prostora je urejena pogodbeno med bolnišnico in župnijo Katoliške Cerkve	3	11,5
Župnija Katoliške Cerkve	2	7,7
Ni odgovora	1	3,8
Ni kapele	1	3,8
Skupaj	16	61,5
Ni odziva	10	38,5
Skupaj	26	100,0

8A. Možnost opravljanja nekrščanskega obredja (ZDRUŽENO)

	Frekvenca	Odstotek
Da, v naši bolnišnici bi bilo (vsaj načeloma) mogoče opraviti nekrščanski obred	8	30,8
Ne vemo, ali bi bilo mogoče v naši bolnišnici opraviti nekrščanski obred ali ne	3	11,5
Ni odgovora	3	11,5
Ne, v naši bolnišnici ni mogoče opraviti nekrščanskega obreda	2	7,7
Skupaj	16	61,5
Ni odziva	10	38,5
Skupaj	26	100,0

**8B. Možnost opravljanja nekrščanskega obredja
(RAZČLENJENO)**

	Frekvenca	Odstotek
Da, na razpolago je (drug) poseben prostor	3	11,5
Ni odgovora	3	11,5
Mislimo, da je to mogoče (vendar tega ne vemo zagotovo)	2	7,7
Našli bi ustrezno rešitev; takšnih primerov (v zadnjem času) ne beležimo	2	7,7
Ne, to ni mogoče (obstoječi sakralni prostor žal ni primeren za opravljanje obredov drugih verskih skupnosti, npr. islamske; opravljajo se krščanski obredi)	2	7,7
S prilagoditvami bi bilo mogoče uporabiti obstoječi sakralni prostor	1	3,8
Takšnih potreb še ni bilo; če bi se pojavile, bi najverjetneje komunicirali s škofijo	1	3,8
Načeloma bi lahko uporabili kapelo, ki je opremljena za potrebe rimskokatoliške vere; z drugimi prostori ne razpolagamo	1	3,8
Večnamenski sakralni prostor je namenjen za opravljanje obredov za paciente vseh verskih skupnosti	1	3,8
Skupaj	16	61,5
Ni odziva	10	38,5
Skupaj	26	100,0

9. Ali duhovnik, ki v vaši bolnišnici zagotavlja versko duhovno oskrbo, prejeme denarno nadomestilo?

	Frekvenca	Odstotek
Ne	13	50,0
Da, mesečno plačilo po podjemni pogodbi	2	7,7
Ne, mesečno plačilo po podjemni pogodbi pa smo duhovniku zagotavljali do nedavnega	1	3,8
Skupaj	16	61,5
Ni odziva	10	38,5
Skupaj	26	100,0

10. Ali izkušate kakršne koli težave v zagotavljanju verske duhovne oskrbe?

	Frekvenca	Odstotek
Nobenih težav	11	42,3
Težava je v zagotavljanju verske oskrbe pacientov drugih verskih skupnosti in njihovo obveščanje	2	7,7
Dobro je poskrbljeno le za katoličane, ne pa tudi za pripadnike drugih veroizpovedi. Manjka nam prostor za obrede, ki bi ga lahko uporabljale vse verske skupnosti	1	3,8
Ni težav, opazamo pa, da kapelo uporablja zelo malo pacientov in posamezni zaposleni	1	3,8
Ni odgovora	1	3,8
Skupaj	16	61,5
Ni odziva	10	38,5
Skupaj	26	100,0